

DET NORSKE TRAVSELSKAPS DOMSKOMITE

Sak nr. 07/2023

Dato: 30. desember 2023

Saksøker:

Det Norske Travselkaps Påtalekomite
Postboks 194, Økern
0510 Oslo

Saksøkt:

Johan Kringeland Eriksen
*** [Bostedsadresse]
*** [Postnr-/sted]

Domskomiteens sammensetning:

Randi Merete Wahl (leder)
Jan Roger Humlebekk
Anders Morken

Det har ikke framkommet innsigelser mot Det Norske Travselkaps Domskomites (heretter Domskomiteen) sammensetning og Domskomiteens medlemmer er ikke kjent med forhold som skulle innvirke på deres habilitet.

Saken gjelder: Brudd på Løpsreglementet

Forberedelse av saken

Domskomiteen mottok påtalebeslutning fra DNTs påtalekomite 7. oktober 2023. Påtalen ble oversendt Eriksen ved epost 9. oktober 2023 og ble bekreftet mottatt samme dag. Det ble samtidig opplyst om muligheten til å kreve muntlige forhandlinger. Tilsvafrist ble satt til 30. oktober s.å. og tilsvaret innkom innen svarfristen.

Tilsvaret ble oversendt DNT 8. november 2023 med svarfrist 30. november s.å. Prosesskrift fra Påtalekomiteen ble mottatt 29. november 2023.

Innledningsvis skal kommenteres at Domskomiteen stiller seg noe undrende til at det nesten gikk 10 måneder fra angjeldende hendelse til påtale ble oversendt. Dette spesielt fordi saken ikke synes særlig kompleks og hverken fordret nærmere undersøkelser av UIJD eller påvente av analysesvar. Det er åpenbart en unødig belastning for saksøkte og anses også, på generelt grunnlag, uheldig ut fra allmennpreventive hensyn at saken blir liggende så lenge.

Fremstilling av saken

Det Norske Travelskaps Påtalekomite (heretter Påtalekomiteen) har, den 28. september 2023, besluttet påtale mot Johan Kringeland Eriksen for overtredelse av Løpsreglementets § 4-10, jfr. DNTs lov § 11.2, sammenholdt med § 11.5.

Eriksen innehar profesjonell trenerlisens A. Han er ansvarlig trener for ca 20 travhester med tilhold på Sørlandet Travpark. Blant hestene var Red Shankly R.S, eid av [B], som Eriksen hadde hatt i trening ca 3,5 måned.

Hesten Red Shankly R.S var en norskfødt varmblodsvallak født i 2014.

Red Shankly R.S var meldt i travløp på Sørlandets Travpark 14. desember 2022, med sin trener som kusk. Ved oppvarmingen var hesten tydelig halt, noe både kusk og stevneveterinær observerte. Eriksen sjekket hestens bein for å finne en mulig årsak til dette og konkluderte med at et knebelegg var dratt til for hardt.

Rett før start ble det gjennomført to prøvestarter, der den siste var initiert av stevneveterinæren. Hesten var ikke synbar halt ved noen av disse startene og fikk klarsignal til start.

Red Shankly R.S vant løpet, men travet urent etter siste sving, og var tydelig halt etter løpet. Veterinær Kohle undersøkte hesten på stedet uten at det ga klare indikasjoner på skade, heller ikke ved røntgen. Nye røntgenbilder ble tatt dagen derpå. Veterinær Moen ble konsultert og det ble påvist tretthetsbrudd i hestens venstre fremkne. Hesten ble besluttet avlivet 5 dager deretter.

DNT har i det vesentlige anført:

Påtalen baserer seg på at Eriksen, som ansvarlig trener, har overtrådt Løpsreglementet ved å ikke trekke hesten fra løpet etter oppvarmingen. Hesten var ikke i konkurransemessig skikk, jfr. Løpsreglementets S 4-10 (1) a).

Red Shankly R.S var tydelig halt under oppvarmingen og skulle følgelig vært strøket i hht Løpsreglementets § 4-10 (1) b), der det heter «hest som viser tegn til halthet skal uansett ikke delta i travløp».

Det anføres videre at passusen «viser tegn» i gjeldende bestemmelse tilsier et skjerpet aktsomhetskrav for ansvarlig trener, slik at forbudet ikke kun relateres til påvist halthet — men at startforbud allerede inntreffer ved tegn til halting.

Påtalekomiteen fremholder videre at det ikke kan anses straffbefriende at stevneveterinæren ga klarsignal for start, da ansvaret hviler på ansvarlig trener alene, jfr. Løpsreglementets § 10-2 (1) a).

Ved prosesskrift datert 28. november 2023 presiseres at det kreves forsett eller uaktsomhet for å dømmes i hht bestemmelsen, jfr. § 15-1 (1) b). Påtalekomiteen har tiltro til Eriksens forklaring om at han trodde haltheten skyldtes et stramt knebelegg og at han ikke kunne forutse det alvorlige omfanget av skadene som løpet påførte hesten og følgelig ikke handlet forsettlig.

Det fastholdes dog at Eriksen har opptrådt uaktsomt ved å starte hesten i et løp i strid med Løpsreglementets § 4-10 (1) b).

Påtalekomiteen har i sin påtalebeslutning nedlagt to ulike påstander. Under punktet «2. Rettslig grunnlag» nedlegges påstand om grov uaktsomhet, mens det under punktet «5. Påstand» kun nedlegges påstand om uaktsomhet.

Domskomiteen har forholdt seg til sistnevnte påstand:

Johan Kringeland Eriksen dømmes til bot pålydende NOK 10.000,- for uaktsom overtredelse av Løpsreglementets § 4-10 (1), jf. DNTs Lov § 11.2 (1) a).

Forklaring fra Johan Kringeland Eriksen:

Eriksen har forklart seg om saken i forbindelse med uttak av påtale.

Red Shankly R.S gjorde et svært godt løp på Forus, 4 dager før løpet på Sørlandet Travpark. Han var frisk og fin etter løpet og spiste godt. Perioden mellom de to løpene ble brukt til restitusjon og to joggeturer.

Ved oppvarmingen på Sørlandet var hesten tydelig halt, som om han hadde tråkket på en stein. Han ble gradvis bedre etter hvert i oppvarmingen. Eriksen fremholder at Red Shankly R.S også tidligere har virket litt halt i lav fart ved f.eks. oppvarming.

Eriksen så over hestens bein og fant et veldig stramt knebelegg. Ellers var det ingenting som tydet på at hesten hadde noen skade. Han informerte plassjefen om at han ville jogge hesten før løpet for å se hvordan beina fungerte etter at knebelegget var løsnet. Plassjefen informerte stevneveterinæren.

Ved joggerunden før start var alt som normalt og hesten virket fin. Det ble tatt to prøvestarter, der den ene ble initiert av stevneveterinæren. Begge var fine og hesten ble vurdert klarert for løp.

Løpet gikk bra til og med siste sving. Ved oppløpet merket Eriksen at hesten ikke var like fin og at den begynte å trave urent. Hesten vant løpet og etter seiersseremonien ble den forsøkt jogget ut av banen, men haltet da kraftig.

Etter veterinærkonsultasjoner ble det klart at hesten kan opereres, men at sjansene for å fortsette karrieren som løpshest ville være små. Eier tok da beslutningen om å avlive hesten 5 dager etter løpet.

Domskomiteen oversendte påtalebeslutningen til Eriksen ved epost av 9. oktober 2023, der tilsvarefrist ble satt til 30. oktober s.å. I Eriksens tilsvare av 30. oktober 2023 fremholdes at han er uenig i at han skal ilegges straff i saken. Hesten var halt under oppvarming, men dette ble eliminert ved å løsne knebelegget og hesten travet deretter helt fint uten noen form for halting. Han fremholder at han ikke hadde noen forutsetning for å forutse utfallet.

Eriksen har ikke nedlagt formell påstand.

Domskomiteens vurdering

Partene synes enige om de faktiske forhold og Domskomiteen legger disse til grunn.

Eriksens første innskytelse da Red Shankly R.S haltet under oppvarming var at han sannsynligvis hadde tråkket på en stein. Domskomiteen er enig i at dette kunne vært en plausibel forklaring, sett måten hesten haltet på, at haltingen syntes å opptre plutselig og at den avtok utover i oppvarmingen.

Da Eriksen ved undersøkelse av hestens bein finner at et knebelegg er dratt til for stramt, men ellers intet, og hesten deretter ikke oppviser noen tegn på skade, smerte eller halting, anser Domskomiteen at Eriksen ikke hadde noen forutsetning for å mistenke andre årsaker enn nevnte knebelegg.

Skaden:

Sjefsveterinær Anne Wangen har uttalt seg i forbindelse med saken:

«Selv om de fleste løpshester som får intraatrikulære frakturer viser akutt, alvorlig halthet, er en slik skade vanligvis resultat av en kronisk tilstand, som igjen er et resultat av repeterende kompresjonstraumer i området i forbindelse med trening og løp. Hesten har i slike tilfeller som oftest over tid vist en varierende grad av halthet.

Akutte frakturer i carpus som i dette tilfellet er m.a.o. som regel et resultat av en kronisk degenerativ prosess som har pågått over lang tid, og som et resultat av stressrelaterte subchondrale skader i carpus. Vanligvis opptrer slike kompresjonsfrakturer i fremre del av carpus.»

En halt hest er ikke alltid lett å finne ut av. Hestens bevegelsesapparat er svært intrikat og sammensatt slik at veterinærer og andre behandlere ikke alltid klarer å påvise noen skade ved halting. Tretthetsbrudd, som angjeldende, utvikler seg gradvis over lengre tid ved hard trening og kan være vanskelig å oppdage selv ved røntgenundersøkelser. Noe som her er manifestert ved at behandlende veterinær etter løpet ikke fant tegn til skade ved røntgenundersøkelse.

Da tretthetsbrudd skyldes en kronisk degenerativ prosess grunnet hard belastning er Domskomiteen usikre på om skaden ville vært avverget ved å stryke hesten i dette løpet.

Rettslig grunnlag:

Løpsreglementets § 4-10 (1) b synes å være ufravikelig: «Det er forbudt å delta i travløp med hest/ponni som er, eller viser tegn til å være, syk eller skadet. Hest/ponni som viser tegn til halthet skal uansett ikke delta i travløp.»

Forbudet i § 4-10 (1) b) er satt ut fra hestevelferdshensyn, noe som gjenspeiles i DNTs etiske retningslinjer som den overordnede grunnverdien innenfor travsporten. DNT har blant annet nedfelt at hestens velferd alltid skal komme først, i alle sammenhenger.

Det fremgår ikke av nevnte bestemmelse på hvilket tidspunkt eventuell halthet skal vurderes. Det skal bemerkes at det er et alminnelig forekommende syn at løpshester kan trave urent under oppvarmingen for deretter å trave perfekt etter å ha endret litt på utstyret. I denne saken er det dog snakk om noe mer alvorlig enn ukurant trav.

Domskomiteen har etter en helhetsvurdering, med betydelig vekt på hensynet til hestevelferd kommet til at Løpsreglementets § 4-10 (1) b) på objektivt grunnlag er overtrådt. Overtredelse av bestemmelsen medfører dog intet objektivt straffansvar.

Straffbarhetsvilkår:

Det klart rådende formålet med å ilegge straff for en uønsket handling er hovedsakelig av preventiv art, dvs. å hindre fremtidige uønskede handlinger. Skal slik prevensjon oppnås kreves mer enn et objektivt grunnlag. Prevensjonsvirkningen vil ikke oppnås ved å ilegge straff på objektivt grunnlag, da det ikke finnes grunn til å bebreide utøveren, og det vil derfor heller ikke hindre andre travtrenere, på grunn av straffebudskapet, å avholde seg fra tilsvarende handlinger.

For å ilegge straff for overtredelsen kreves det derfor, i hht Løpsreglementets § 15-1, i tillegg til den objektive overtredelsen, subjektiv skyld, enten i form av forsett eller uaktsomhet. Som straffbarhetsvilkår kreves med andre ord både overtredelse av straffebudet og nødvendig subjektiv skyld.

For å ilegge straff må det som et minstekrav være utvist uaktsomhet. Det grunnleggende vilkåret for at uaktsomhetsansvar skal inntre, er at handlingen står i strid med den norm for forsvarlig opptreden som finnes på vedkommende livsområde.

Uaktsomhetsvurderingen:

Legaldefinisjonen av uaktsomhetsbegrepet fremgår av Straffelovens § 23: «Den som handler i strid med kravet til forsvarlig opptreden på et område, og som ut fra sine personlige forutsetninger kan bebreides.»

Det er vanskelig å utdype mer konkret hva aktsomhetsnormen går ut på. Det finnes ikke konkrete retningslinjer for hvor grensen skal trekkes mellom aktsom og uaktsom opptreden. Men det må være klart at en aktsom handling ikke er synonymt med optimal opptreden.

Uaktsomhetsvurderingen må følgelig skje ut fra et konkret skjønn, hvor det ikke finnes skrevne eller uskrevne regler og retningslinjer det kan tas utgangspunkt i.

Drøftelsen tar utgangspunkt i om Eriksens start med Red Shankly R.S i løpet strider med en norm for forsvarlig opptreden. Det vil være relevant å vurdere hvordan andre trenere ville agert i en tilsvarende situasjon.

Hesten hadde gjort et godt løp 4 dager tidligere, og viste ingen problematisk adferd i tiden mellom dette løpet og angjeldende løp på Sørlandet. Det er ikke opplyst om eventuelle traumer mellom løpene. Eriksens konklusjon om at årsaken til haltingen under oppvarmingen skyldtes et stramt knebelegg synes nærliggende. Det var ingen mistanke om andre, mer alvorlige årsaker. Domskomiteen er av den klare oppfatning at Eriksens opptreden ikke skilte seg ut fra hvordan de fleste travtrenere ville agert i tilsvarende situasjon.

Det vil i tillegg være relevant å drøfte om skaden kunne vært unngått dersom Eriksen hadde handlet annerledes.

Domskomiteen legger vekt på at den typen akutt fraktur som manifesterte seg under løpet, skyldtes en langvarig skade som gradvis utviklet seg og som er svært vanskelig å fastslå før skaden er akutt. Det var uheldig at dette skjedde under travløp, men den kunne, etter Domskomiteens oppfatning, også skjedd ved en hard treningsøkt.

Domskomiteen finner intet å bebreide Johan Kringeland Eriksen og følgelig heller ikke at han har opptrådt uaktsomt.

Konklusjon:

Det er ikke uvanlig å se ukurant trav i banen ved oppvarming, uten at dette fører til strykning fra løp. Domskomiteen kan ikke se at det skal stilles et absolutt krav til rent trav ved oppvarmingen. Det er ikke uvanlig forekommende at løpshester kan trave urent i oppvarmingen for deretter å trave perfekt etter å ha endret litt på utstyret.

Det skal dog påpekes at haltingen til Red Shankly R.S fremsto som mer alvorlig enn alminnelig ukurant trav.

Slik Domskomiteen forstår sjefsveterinær Wangens uttalelse i saken fremstår det sannsynlig at skaden var til stede før løpet, men at den under løpet utviklet seg akutt.

Det var svært uheldig for sporten og sportens anseelse at angjeldende situasjon oppsto under et travløp. Saken fikk mye oppmerksomhet i travpressen, med til dels fordømmelse og forhåndsdømming. I etterpåklokskapens lys, hadde det selvsagt vært fordelaktig at hesten hadde blitt strøket. Dog kan man ikke, med loven i hånd, forvente at alle mennesker i alle tilfelle, skal vise den omtanke og innsikt, som i og for seg kan oppstilles som en ønskelig og ideell norm.

Avlivningen kan ikke tillegges vekt i vurderingen. Denne beslutningen ble tatt av eier 5 dager etter løpet basert på en vurdering av hestens muligheter til å fortsette som løpshest etter en eventuell operasjon.

Domskomiteen anser at Eriksen har holdt seg innenfor den objektive norm for forsvarlig opptreden, og følgelig ikke kan straffes.

Dommen er enstemmig.

Domsslutning:

Johan Kringeland Eriksen frifinnes.

Ankemulighet

Denne avgjørelsen kan innklages til DNTs Appellkomite av begge parter. En anke må fremsettes skriftlig og oversendes Domskomiteen senest 14 dager etter mottagelse av dommen, jfr. §§ 20 og 21.

Eidsfoss, 30. desember 2023

Randi Merete Wahl*

Jan Roger Humlebekk

Anders Morken

*Jeg bekrefter ved min signatur at Domskomiteens øvrige medlemmer den 29. desember 2023 skriftlig har godkjent avgjørelsens innhold til undertegnede.